

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 388/2024 vp

Kirjallinen kysymys sanataideopettajan ja sanataidepedagogin korkeakoulututkinnosta ja koulutuspolusta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 388/2024 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä sanataidekasvatuksen merkityksen arvioimiseksi lukuja kirjoitustaidon sekä luku- ja kirjoitusinnon edistäjänä, pätevien sanataideopettajien saatavuuden turvaamiseksi sanataiteen taiteen perusopetuksessa, sanataideopettajan ja sanataidepedagogin korkeakoulututkintojen käynnistämiseksi sekä sanataidekasvatuksen rahoituksen saamiseksi riittävälle tasolle huomioiden muun muassa alan rooli luku- ja kirjoitustaidon edistäjänä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Edustaja Eloranta nostaa kirjallisessa kysymyksessä esiin tärkeän asian. Kielen ja kirjallisuuden syvälinen osaaminen on yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti tärkeä asia ja sille on turvattava koulutusjärjestelmänkin puitteissa riittävät resurssit ja puitteet. Tällä hallituskaudella edistämme asiaa muun muassa lisäämällä perusopetuksen alaluokille vuosiviikkotunteja juuri äidinkielen ja kirjallisuuden opetukseen. Opettajat saavat enemmän aikaa opettaa ja oppilaat oppia.

Sanataide on yksi taiteen perusopetuksen taiteenaloista, joille Opetushallitus on päättänyt opetussuunnitelman perusteet. Taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaisen valtionosuuden piirissä on yksi sanataiteen oppilaitos, jossa opiskelee noin 300 oppilasta.

Taiteen perusopetusta antavan henkilön kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta on kelpoinen antamaan henkilö, jolla on soveltuva alan ylempi korkeakoulututkinto tai soveltuva korkeakoulututkinto tai asianomaisen taiteenalan vähintään opistoasteinen opettajantutkinto. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta taas on kelpoinen antamaan henkilö, jolla on ko. asetuksessa säädetty asianomaisen taiteenalan opettajan kelpoisuus, tai henkilö, jolla on asianomaiselle taiteen alalle soveltuva muu koulutus tai alalla työskentelyn kautta hankittu riittäväksi katsottu pätevyys.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus uudistaa taiteen perusopetusta koskevaa lainsäädäntöä. Tavoitteena on opetuksen saavutettavuuden parantaminen eri taiteenalat huomioiden. Uudistusta valmisteleavassa työryhmässä on edustettuna myös Suomen Sanataide-opetuksen seura, joka on sanataideopetuksen kattojärjestö. Seura on valtakunnallisesti toimiva organisaatio, joka edistää sanataiteen tuntemusta ja asemaa Suomessa sekä kehittää sanataiteen perusopetusta ja muuta harrastustoimintaa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut seuran toimintaa valtionavustuksin. Vuonna 2022 eduskunta osoitti valtiovarainvaliokunnan mietinnön (VaVM 37/2022 vp) mukaisesti 200 000 euroa Suomen sanataideopetuksen seura ry:lle muun muassa lukutaitotyön edistämiseen.

Opetushallituksen alaisuudessa toimiva Kansallinen lukutaito-ohjelma 2030 tähtää nimenomaan pitkäjänteiseen lukutaitotyöhön toteuttaessaan verkostomaisena yhteistyönä laadittua Kansallista lukutaitostrategiaa. Lukutaito-ohjelman rahoitus on turvattu myös ensi vuodelle. Lisäksi pitkäjänteistä lukutaitotyötä on vuosikautia tehnyt Lukukeskus, joka saa opetus- ja kulttuuriministeriöstä perusrahoituksensa. Myös monet muut ministeriöltä rahoitusta saavat kirjallisuusalan järjestöt edistävät lukemista ja lukutaitoa toiminnallaan. Lisäksi lukutaitotyötä tehdään yleisissä kirjastoissa, joiden lakisääteisiin tehtäviin lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen kuuluu.

Yliopistokoulutuksen osalta valtioneuvoston yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista annetun asetuksen liitteessä määritellään yliopistojen koulutusalat, tutkintojen nimet ja yliopistot, joissa tutkintoja voidaan suorittaa. Kasvatustieteellisen koulutusalan ja opettajankoulutuksen osalta tutkinnot ovat kasvatustieteen kandidaatin, maisterin, lisensiaatin ja tohtorin tutkinto. Näitä tutkintoja voi suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Lapin, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä annetun asetuksen liitteessä puolestaan määritellään alat, joilla yliopistot järjestävät alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta eri aloilla. Humanistisella koulutusosalalla koulutusvastuun täsmennyksiä ovat muun muassa kirjallisuus sekä Suomen kieli ja sukukielet. Kasvatustieteellisellä koulutusosalalla koulutusvastuun alakohtaisiin täsmennyksiin kuuluvat muun muassa kasvatustieteet ja erityispedagogiikka. Opettajankoulutuksen koulutusvastuu kasvatustieteellisellä alalla jakautuu mm. luokanopettajakoulutukseen, erityisopettajankoulutukseen, opettajan pedagogisiin opintoihin sekä eräisiin aineenopettajankoulutuksiin.

Suomen sanataideopetuksen seuran vuonna 2022 toteuttamassa selvityksessä todetaan, että soveltuvia tahoja sanataideopettajaksi pätevoitymiselle olisivat korkeakoulut, joissa jo valmiiksi tarjotaan opetusta luovasta kirjoittamisesta, kirjallisuustieteestä ja kasvatustieteestä. Koulutuksen toteuttamiseksi ei näin ollen välttämättä tarvittaisi uusia tutkintoja tai koulutusvastuita. Korkeakoulut päättävät vastuulleen kuuluvan koulutuksen sisällöistä itsenäisesti autonomiansa nojalla.

Helsingissä 12.11.2024

Tiede- ja kulttuuriministeri Sari Multala

VN/30255/2024-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: